

SPOLNE RAZLIKE U VRIJEDNOSTIMA OSOBNOG IDENTITETA I STAVOVIMA O OBRASCIMA PONAŠANJA U SOCIJALNIM SUKOBIMA

NATAŠA MIROLOVIĆ VLAH*

Primitljeno: ožujak 2005.
Prihvaćeno: lipanj 2005.

Izvorni znanstveni rad
UDK: 316.6:159.922.1

Istraživanja razlika između spolova, s obzirom na samoprocjenu osobnog identiteta i ponašanje u socijalnim sukobima, ukazuju na postojanje spolne diskriminacije u korist muške bolje samoprocjene na faktoru fizičkog identiteta i ženske sklonosti suradnji u sukobu. Ovo je istraživanje provedeno na grupnom stratificiranom uzorku 783 srednjoškolca na području grada Rijeke i Opatije. Diskriminativnom analizom utvrđene su razlike između muških i ženskih ispitanika na samoprocjeni vrijednosti osobnog identiteta prema Osgoodovom semantičkom diferencijalu. Dobivena je statistički značajna diskriminativna funkcija opisana varijablama sigurnosti, snage, brzine i moći s kojom su mladići u pozitivnom odnosu, a djevojke u negativnom. Na upitniku stavova o nekim obilježjima sukoba i ponašanja u sukobu izlučena je diskriminativna funkcija opisana varijablama neodobravanja primjene fizičke sile i zastupanja dijaloga u sukobu. Pokazalo se da su mladići u negativnom odnosu s ovakvom funkcijom, a djevojke u pozitivnom. Problematiku valja dodatno istraživati premda rezultati impliciraju potrebu poticanja samopoštovanja kod djevojaka i potrebu omogućavanja socijalno prihvatljivih oblika nadmetanja za mladiće. Školama se sugerira poticanje mladih za društveni angažman u lokalnoj zajednici i organizacija sportskih natjecanja

Ključne riječi: spolne razlike, samopoštovanje, sukobi, prevencija međugeneracijskog prijenosa nasilja

Uvod

Obilježje spolne pripadnosti je jedno od mnogih koji determiniraju razvoj identiteta i ponašanje pojedinca. Formiranje i razvoj spolnog identiteta i spolom uvjetovanog ponašanja je u funkciji međusobno ovisnih utjecaja različitih činitelja: bioloških, psiholoških i socijalnih. Za to su ključna dva perioda: razdoblje od 1,5-3 godina kada dijete uči procesom identifikacije i socijalnog učenja, te razdoblje rane adolescencije.

Osjećaj identiteta se može razlikovati kod muškaraca i žena ovisno o socijalnoj podršci iz okoline. Snažan osjećaj identiteta ovisi o ranim odnosima, razlikama spolova, poticajnoj okolini i omogućenosti adolescentu da razvije svoj jedin-

stveni osobni identitet (Powell, 2004). Tako će rana identifikacija kod djevojčica teći različito nego kod dječaka. Prema, ovdje pojednostavljenoj, teoriji psihoanalitičarke Chodorowe dječaci se moraju osamostaliti od svojih majki da bi preuzeli maskulinu ulogu, odnosno identificirali se s očevima. Djevojčice nemaju potrebu za tako drastičnom separacijom, budući da se one identificiraju s osobom koju vole, svojom majkom. Kao rezultat toga, djevojčice mogu bolje razumjeti želje i potrebe drugih, bez potrebe da podižu eksplicitne i odvojene barijere koje dječaci možda imaju potrebu izgraditi kada osnivaju svoje, uvjetno rečeno, krute muške temelje. Zbog ove istospolne identifikacije djevojčica s majkom, je prema autorici, period adolescencije

* Dom za odgoj Rijeka